

# Teknoloji

## Dijital Evrim

Günümüz iş dünyasının acımasız rekabet ortamında orman kanunu geçerli. Dolayısıyla pek çok değişik alanda faaliyet gösteren şirketler, hava trafiğini yönetmek, hizmetlerin etkinliğini artırmak, hatta yeni malzemeler üretmek, gıdalar için yeni tatlar bulmak gibisinden giderek karmaşıklaşan işlerde kullanmak üzere "en güçlüünün yaşaması" stratejisine dayalı yazılımlara başvuruyorlar.

"Genetik algoritma" denen sistemlere dayalı yazılımlar, örneğin fırtına nedeniyle büyük bir havaalanı trafiğe kapatıldığı zaman, havadaki çok sayıda uçağın hangi başka alanlara yönlendirileceği gibisinden belli bir sorun için bir grup çözüm üretiyor. Algoritmalar kendilerini hızla çoğaltıyorlar, değişim geçiriyorlar ve daha iyi sonuçlar veren yeni bir kuşak olası çözümler dizisi üretiyorlar. Üstelik neredeyse hiç insan müdahalesi olmadan. Sonuçta milyonlarca çözüm ortaya çıkıyor; ama tıpkı denizde yüzen balık yumurtaları gibi çoğu ölüyor ve rakiplerinden daha iyi olan bir tanesi ayakta kalıyor.

Üniversite araştırmacılarınca yıllarca üzerinde çalışılmakta olan bu yazılımlar, hızla artan bir ticari kullanım alanı kazanıyor. Örneğin, Delta Havayolları, görevlilerinin çalışma saatlerini optimize ederek hizmeti azaltmadan masrafları



kısılabilmek için Ascent Technology adlı bir şirkete genetik algoritma tabanlı bir yazılım ısmarlamış. Bu arada rakipler de boş durmuyor. IBM, büyük ölçekli, kendi kendini yöneten ve tamir eden bilgisayar sistemleri geliştirmeye çalışıyor. NuTech Solutions adlı şirket de, trafik ışıklarının koordinasyonundan, yapay tat geliştirilmesine kadar çeşitli alanlarda

sorunları çözmeye yönelik evrimsel yazılım geliştiriyor. RDI adlı İngiliz şirketi, AIDS hastalığının tedavisinde kullanılacak ilaç bileşimlerinin bulunmasında yardımcı olacak bir evrimsel yazılım peşinde. Tripos adlı ilaç şirketi de ilaç geliştirme sürecini hızlandıracak genetik algoritmalar üzerinde çalışıyor.

Technology Review, Kasım 2003

## Portatif Yükleyici

Ağır yükler kaldırmanın riskleri var: Özellikle sıkışık, dar yerlerde. Hiçbir şey olmazsa bile egonuz

yaralanabilir. Kaldırmayıp gösteri yapmak istediğiniz kişilere mahcup olabilirsiniz. Daha tehlikesi, omurganızdaki diskler kayabilir ve bel fitiği geçici ya da kalıcı zararlar verebilir. George Sharpton adlı Amerikalı bir mucidin geliştirdiği basit ve kullanışlı bir portatif "forklift" sayesinde bu tehlikelere paydos. Katlanmış haliyle aygıt, bir valiz arabası gibi istediğiniz yere taşıyabiliyorsunuz. Açılınca aygıt bir "A" çerçeve gövde haline geliyor. Kilitli

pedallar ve zincir sayesinde, dengeleyici ağırlıklara ve çarklara gerek kalmaksızın, ayağınızı hafifçe bastırarak yükü istediğiniz yüksekliğe kaldırabiliyorsunuz.

Sharpton, icadını 2005 yılı başlarında piyasaya sürmeyi planlıyor.

Popular Mechanics, Kasım 2003

